

Slovenská komisia Dejepisnej olympiády

**Krajské kolo Dejepisnej olympiády pre ZŠ a 8-ročné gymnáziá
7. ročník, školský rok 2014/15
Testové úlohy pre kategóriu C (9. ročník ZŠ a 4. ročník OG)**

Poznámka: otázky monotematickej časti sú označené *

1.* Slovensko prišlo v rokoch 1938 – 39 o veľkú časť svojho územia.

- a) Vymenujte tri štáty, ktoré v tomto období zabrali časti územia Slovenska.
- b) Okrem toho si jeden štát vynútil právo na ochranné pásmo na území Slovenska. Uveďte, ktorý štát to bol a v ktorej časti Slovenska sa toto pásmo nachádzalo.

2.* Prečítajte si uvedené výroky a do odpovedového hárku uveďte, ktoré **štyri** z nich sú správne.

- a) Slovenská republika sa oficiálne hlásila ku kresťanským zásadám.
- b) V politickom živote bolo zapojených veľa kňazov vrátane ministra obrany.
- c) Vatikán podporoval politiku Slovenskej republiky počas celej jej existencie.
- d) Vatikán podporoval vysokú mieru angažovanosti kňazov v politike na Slovensku.
- e) V politickom živote bolo zapojených veľa kňazov vrátane prezidenta.
- f) Slovenská republika sa oficiálne nehlásila ku kresťanským zásadám.
- g) Vatikán bol opatrný v podpore politiky Slovenskej republiky.
- h) Vatikán neschvaľoval vysokú mieru angažovanosti kňazov v politike na Slovensku.

3.* Jedným z významných vojenských veliteľov, ktorí sa zapojili do západného odboja, bol aj istý pôvodne podplukovník (na fotografii). Po úteku na západ sa zapojil do zahraničného odboja a stal sa dokonca veliteľom 312. československej stíhacej perute britskej RAF.

- a) Uveďte, ako sa tento veliteľ volal.
- b) Akú najvyššiu vojenskú funkciu zastával na Slovensku do svojho úteku?

4.* Čo to bola tzv. zimná pomoc v období slovenského štátu?

- a) zbierky na podporu slovenských vojakov bojujúcich na východnom fronte v zimných mesiacoch
- b) sociálna pomoc pre najchudobnejších
- c) dodávky potravín z Nemecka pre zaostané regióny Slovenska

5.* Uved'te, ktoré osobnosti slovenského politického života v rokoch 1939 – 45 sa skrývajú pod uvedenými charakteristikami.

- a) V rokoch 1939 – 40 bol ministrom zahraničia a vnútra.
- b) V rokoch 1939 – 45 pôsobil ako veľvyslanec vo Vatikáne.
- c) Bol predsedom slovenského parlamentu.
- d) Bol predsedom vlády a neskôr aj ministrom zahraničia.
- e) Bol ministrom vnútra a súčasne aj veliteľom HG.

6.* Ako súvisí Gabčíkovo s udalosťami v rokoch 1939 – 45?

7.* Na Slovensku sa počas druhej svetovej vojny vyrábali aj vojenské lietadlá pre nemeckú Luftwaffe.

- a) Aký typ lietadla sa u nás vyrábal (pomôžte si aj priloženou fotografiou)?
- b) Uved'te, v ktorých dvoch mestách na Považí bola sústredená vojenská výroba.

8.* Spomedzi uvedených názvov vyberte názvy **šiestich** žúp, ktoré vznikli na Slovensku v roku 1940.

Bratislavská, Trnavská, Nitrianska, Trenčianska, Považská, Tatranská, Šarišsko-zemplínska, Prešovská, Pohronská, Zvolenská

9.* Bol známym spevákom i hercom a preslávil sa pesničkami ako boli *Ja som optimista*, *Prečo sa máme rozísť* či *Nerob si starosti, Miško*. Napíšte celé meno tohto umelca (na fotografii). Pomôžte si pritom iniciálami jeho mena - F.K.V.

10.* Zjednotenie demokratického a komunistického odboja na Slovensku umožnil podpis *Zmluvy o priateľstve, vzájomnej pomoci a povojnovej spolupráci* v decembri 1943. Uved'te, zástupcovia ktorých dvoch štátov túto zmluvu podpísali.

11.* Slovenskí vojaci sa zapojili do bojov proti Sovietskemu zväzu, kde pôsobili viaceré slovenské divízie. Spomedzi uvedených možností vyberte **dve** správne pomenovania týchto divízií.

Rýchla, Stíhacia, Pancierovaná, Zaistovacia, Zabezpečovacia, Tylová

12.* Slovensko sa pripojilo k protižidovským opatreniam, ktoré zaviedlo Nemecko, a dokonca rozhodlo o ich deportáciách do koncentračných táborov na obsadenom území Poľska.

- a) V ktorých dvoch obdobiach (rokoch) boli Židia deportovaní zo Slovenska?
- b) Približne koľko tisíc židovských obyvateľov bolo celkovo zo Slovenska deportovaných?
- c) Na základe akého právneho predpisu boli Židia zo Slovenska deportovaní?
- d) Pamätníky na tieto udalosti majú často podobu koľajníc (ako napríklad v Žiline – na fotografii). Stručne vysvetlite prečo.

13.* Prečítajte si úryvok z historického dokumentu a odpovedzte na nasledujúce otázky.

- 1. Jednotne a centrálnie viesť boj slovenského národa za odstránenie nacisticko-nemeckého diktátu, vykonávaného i domácimi uzurpátormi politickej moci.*
- 2. V prvej príhodnej chvíli previesť všetku politickú, zákonodarnú, vojenskú i administratívne výkonnú moc na Slovensku a vykonávať ju podľa vôle ľudu až do tej doby, kým slobodne zvolení zástupcovia ľudu nebudú môcť všetku moc prevziať.*

- a) Dokument znamenal spojenie demokratického a komunistického odboja na Slovensku. Pod akým menom tento dokument poznáme?
- b) V ktorom meste tento dokument vznikol?
- c) Dokument obsahoval aj dohodu na vytvorení zastrešujúceho politického orgánu odboja. Ako sa tento orgán nazýval?
- d) Plánovali autori dokumentu demokratický politický systém na Slovensku?

14.* V apríli 1944 sa dvom väzňom zo Slovenska podarilo utiecť z nemeckého koncentračného tábora na území Poľska. Ich priezviská tvorili skratku W & V.

- a) Uveďte, ako sa títo väzni volali (stačia priezviská) a akej národnosti boli.
- b) Z ktorého koncentračného tábora sa im podarilo ujsť?

15.* Prečítajte si uvedený text a nájdite 4 chyby. Zvýraznené slová sú správne a nie je možné ich meniť.

V *SNP* bojovalo viac partizánov ako vojakov *slovenskej armády*, pričom prvým veliteľom povstaleckých síl bol generál Rudolf Viest. Po štvormesačných bojoch povstalci *podľahli* lepšie vyzbrojenej nemeckej a maďarskej armáde.

16.* Patrí generál Augustín Malár medzi hrdinov Slovenského národného povstania?

17. V tomto roku to bude už 98 rokov od tzv. Veľkej októbrovej socialistickej revolúcie, ktorá významným spôsobom ovplyvnila dejiny 20. storočia. Odpovedzte na nasledujúce otázky.

a) V ktorej krajine došlo k uvedenej revolúcii?

b) Kto v tejto revolúcii získal moc?

b) Uveďte priezviská vodcov revolúcie ukrytých pod iniciálami V.I.L. a L.D.T..

18. S cieľom spojiť sily proti snahám o revíziu hraníc a návratu Habsburgovcov vzniklo v roku 1921 zoskupenie troch európskych štátov.

a) Ako sa nazývalo toto zoskupenie?

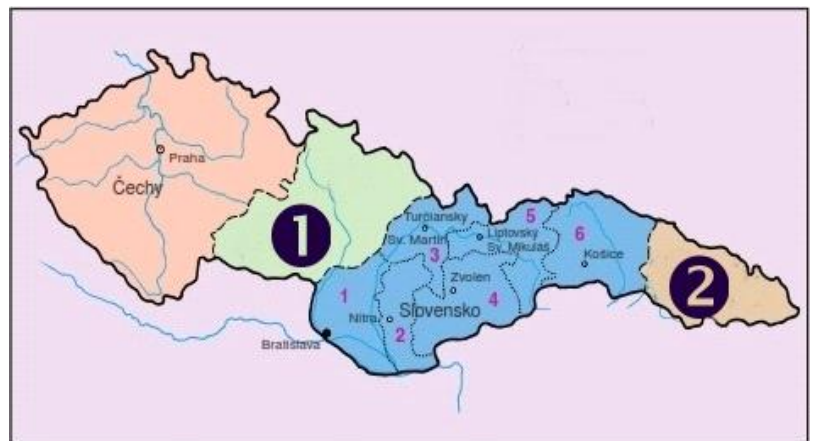
b) Ktoré štáty vytvorili toto zoskupenie?

c) Uveďte, ktoré dva z týchto štátov spolu nesusedili.

19. Okrem Čiech a Slovenska sa prvá ČSR skladala ešte z ďalších dvoch „krajín“, označených číslami.

a) Uveďte celé názvy týchto dvoch krajín a aj ich „hlavné mesto“.

b) Jednu z týchto krajín si po druhej svetovej vojne pripojil k svojmu územiu iný štát. Uveďte ktorý.

20. Uveďte, kto je autorom výroku - „Stokrát opakovaná lož sa stane pravdou“.

21. V rokoch 1939 a 1940 vojensky obsadil Sovietsky zväz územia hneď šiestich štátov (úplne alebo sčasti). Uveďte štyri z nich.

22. Ktorá bitka znamenala obrat vo vojne s Nemeckom v rokoch 1939 - 45? Uveďte mesiac a rok, kedy sa začal rozhodujúci útok Červenej armády, ktorý viedol k porážke nemeckých vojsk v tejto bitke.

23. Čo majú spoločné dátumy 11. november 1918 a 8. máj 1945?

24. Uveďte mená štátnikov troch mocností, ktorí rokovali na Jaltskej konferencii vo februári 1945.

25. V októbri tohto roku si pripomenieme 70. výročie vzniku medzinárodnej organizácie, ktorá nadviazala na neúspešnú Spoločnosť národov. Uveďte názov tejto organizácie a mesto, kde sídli.

26. Z uvedených slov zostavte slovné spojenie, charakterizujúce rozdelenie sveta po 2. svetovej vojne.

ocel'ová, závara, opona, hranica, železná, opevnená

27. Po druhej svetovej vojne ponúkli USA možnosť zapojiť sa do ich rozsiahleho plánu obnovy zničenej Európy aj trom krajinám z formujúceho sa tzv. východného bloku, ktoré ju ale odmietli.

a) Uveďte, ako sa volal spomínaný plán hospodárskej pomoci zo strany USA?

b) Ktoré tri krajiny tzv. východného bloku dostali ponuku zapojiť sa do tohto plánu?

c) Ako sa nazýva organizácia združujúca európske štáty, ktoré sa zapojili do uvedeného plánu obnovy?

28. Prezrite si karikatúru obrázku a odpovedzte na otázky.

a) Karikatúra symbolizuje rozdelenie jedného európskeho štátu po druhej svetovej vojne na dve samostatné časti. O aký štát išlo?

b) Uveďte oficiálne názvy oboch samostatných častí.

c) Každá z častí sa hlásila k odlišným politickým systémom. Uveďte ktorým.

29. Vysvetlite, čo znamenala skratka RVHP.

Autori: PhDr. Anna Mydlová, Mgr. Ľuboš Paller, Mgr. Štefan Podolinský

Recenzent: PhDr. Ľudovít Marci, CSc.

Vydal: IUVENTA – Slovenský inštitút mládeže, 2015

Slovenská komisia Dejepisnej olympiády